

Dalhems skola
622 56 Dalhem

2010-12-13

Dnr 43-2010:1398

Endre skola
620 23 Romakloster

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Dalhems skola
och Endre skola
i Gotlands kommun

2010-12-13

Rektor Maria Westerlund
620 23 Romakloster

Tillsyn i Dalhems skola, Endre skola Mattisskolan

Förskoleklass
Grundskolan årskurs 1-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Dalhems skola, Endre skola, Mattisskolan och Gotlands kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolområdet består av Endre skola och Dalhems skola, båda med elever från förskoleklass till årskurs 6. Till Dalhems skola finns knutet en särskild undervisningsgrupp som benämns Mattisskolan. Där finns elever från årskurs 6-9. Mattisskolan ligger i Halla, ca 5 km från Dalhems skola. Eleverna är skrivna på andra skolor på hela Gotland men är placerade på Mattisskolan eftersom deras skolgång på hemskolan inte har fungerat.

Elevantalet i respektive årskurs är relativt lågt varför tolkningar av skolornas resultat bör göras med stor försiktighet.

Endre skola uppvisar goda kunskapsresultat. Endast i engelska finns en enstaka elev som inte når målen i årskurs 5. Resultaten har förbättrats i samtliga ämnen sedan år 2009. Resultaten är en följd av skolans systematiska uppföljning av elevernas kunskapsutveckling, elevernas delaktighet i sitt eget lärande samt arbetet med elevernas

individuella utvecklingsplaner. Det är viktigt att skolan fortsätter sitt arbete för att vidmakthålla den uppåtgående kunskapsutvecklingen.

På Dalhems skola når alla elever målen i samtliga ämnen utom i engelska, matematik och svenska där ett fåtal inte når målen. Detta innebär att skolan måste arbeta för att alla elever når kunskapsmålen i samtliga ämnen.

Eleverna i den särskilda undervisningsgruppen har anpassad studiegång i ett eller flera ämnen, men i de ämnen som eleverna deltar uppnår de minst betyget godkänd. Fokus ligger i första hand på att få eleverna att må bra och känna trygghet i gruppen, vilket ska leda till att öka elevernas studiemotivation. Målet är att alla ska ha möjlighet att komma in på ett nationellt gymnasieprogram, vilket enligt rektorn de flesta gör och fullföljer sin utbildning.

Elevernas inflytande över sitt eget lärande behöver förbättras på Dalhems skola.

De skriftliga bedömningar som ges när elever inte uppnår målen i något ämne i årskurs 9 måste bli tydligare och benämnas på ett riktigt sätt.

Planen mot kränkande behandling, i den del som avser Mattisskolan behöver utvecklas så att den fullt ut svarar mot gällande författningskrav. Eleverna på Dalhems skola upplever att det förekommer verbala kränkningar mellan dem. Skolan måste i än högre grad arbeta för att alla sorters kränkningar upphör.

Både Dalhems och Endre skolor bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete genom att sammanställa, följa upp och analysera elevernas kunskapsresultat för att öka måluppfyllelsen.

Sammantaget utövar rektorn ett tydligt pedagogiskt ledarskap men behöver utveckla arbetet med att analysera resultatet av de särskilda stödinsatser som ges. Skolornas åtgärdsprogram behöver utvecklas ytterligare.

Dalhems och Endre skolor har utvecklats positivt sedan förra inspektionen och de flesta kritikpunkterna är åtgärdade. De som kvarstår är elevernas möjligheter att nå målen i samtliga ämnen samt elevernas inflytande på Dalhems skola.

Skolinspektionen har i tillsynen av Dalhems skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Alla elever ges inte förutsättningar att nå målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna).
- Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges (5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94,1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Elevernas inflytande över hur utbildningen utformas på Dalhems skola är inte tillräckligt och anpassad efter deras ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).
- Dalhems skola arbetar inte i tillräckligt hög grad för att relationerna mellan eleverna ska bygga på respekt och ömsesidigt förtroende (1 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper).
- Skolans årliga plan mot kränkande behandling avseende Mattisskolan svarar inte fullt ut mot gällande författningskrav (14 a kap. 8 § 1985 års skollag och 2 § förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- De skriftliga bedömningarna för eleverna som inte når målen i årskurs 9 följer inte de krav som ställs i grundskoleförordningen (7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).

Skolinspektionen har i tillsynen av Endre skola identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Rektorn tar inte i tillräcklig hög grad ansvar för att regelbundet utvärdera och ompröva de särskilda stödsatser som ges (5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1. Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar).
- Åtgärdsprogrammen uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2-3.

Rektor och Gotlands kommun har ansvar för att Dalhems och Endres skolors brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Gotlands kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Gotlands kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsrådet Sigbritt Gålnander deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Christina Sjöberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Dalhems skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Endre skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Gotlands kommun under hösten 2010 och våren 2011. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Dalhems skola den 9 november, Endre skola den 10 november och Mattisskolan 11 november 2010. Tillsynen genomfördes av utredarna Christina Sjöberg och Magdalena Molin.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen samt Endre skola, Dalhems skola och Mattisskolan dels den information som samlats in under besöket. I skolorna intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolorna

Tabell 1. Antal elever

Dalhems skola	Antal elever
Förskoleklass	14
Grundskoleklass 1-6	83
Grundskoleklass 6-9	15

Källa: Skolans egna uppgifter november 2010

Endre skola	Antal elever
Förskoleklass	12
Grundskoleklass 1-6	63

Källa: Skolans egna uppgifter november 2010

Nuvarande rektor anställdes till vårterminen 2008 för Dalhems och Endres skolor med elever från förskoleklass till årskurs 6. Från och med höstterminen 2009 ingår även den särskilda undervisningsgruppen Mattisskolan med elever från årskurs 6-9 i rektors ansvar. Eleverna är skrivna på en annan skola på Gotland men placerade på Mattisskolan eftersom skolgången på hemskolan inte fungerade. Rektor har dessutom ansvar för förskolorna Solstenen och Draken samt två dagbarnvårdare i pedagogisk omsorg.

Dalhems skola och Endre skola tar emot barn och elever från Bara, Källunge, Ekeby, Dalhem, Norrlanda, Ganthem, Endre och Barlingbo. Mattisskolan tar emot elever från hela Gotland. Skolorna tillhör mellersta skolområdet och Romalinjen på Gotland. Andra skolor som tillhör Romalinjen är Vänge skola, Kräklingbo skola och Romaskolan.

Personalen är organiserad i ett arbetslag på varje skola. Rektorn har till sin hjälp en biträdande rektor och fyra studiesamordnare.

Tillsynsprotokoll för Dalhems skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolan måste vidta åtgärder så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Motivering:

Dalhems skola har sammanställt elevernas resultat i samtliga ämnen. År 2010 visar sammanställningen att samtliga elever når målen i alla ämnen utom i engelska, matematik och svenska där ett fåtal elever inte når kunskapsmålen. Resultaten visar att en viss försämring har skett i svenska sedan 2009. Skolan redovisar måluppfyllelsen från de nationella ämnesproven i årskurserna 3 och 5 år 2010. I årskurs 5 visar resultaten att 85 procent av eleverna når målen i engelska och matematik men endast 77 procent i svenska. Resultaten visar en försämring i ämnena engelska och svenska medan resultatet i matematik förbättrats från år 2009. Samtliga elever i årskurs 3 når målen i svenska, en förbättring sedan år 2009. I matematik når 87 procent målen, samma resultat som år 2009.

I den särskilda undervisningsgruppen finns ingen sammanställning av elevernas kunskapsresultat. Det finns inte heller en sammanställning av resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 9. Däremot uppger både rektor och lärare att de känner till varje elevs kunskaper i alla ämnen och hur den enskilde elevens kunskapsutveckling ser ut. Alla elever har anpassad studiegång med ett eller flera ämnen. De har också en individuell studieplan. De elever som lämnar årskurs 9 har betyg i de flesta ämnen där kunskapsresultaten visar att eleverna når målen för ämnet. De ämnen som eleven har valt bort är oftast moderna språk och något av de naturorienterande ämnena. I de betygskataloger som Skolinspektionen tagit del av varierar elevernas betyg mellan MVG och G. I ett eller flera ämnen har eleverna inte uppnått målen för slutbetyget eftersom ämnet har valts bort. Eftersom det rör sig om ett fåtal elever som varje år går ut årskurs 9 är det vanskligt att ange något procenttal.

Trots att man, enligt både lärare och rektor, arbetar målmedvetet för att höja elevernas kunskapsresultat och sätta kunskaperna i fokus måste skolan arbeta ytterligare för att ge alla elever förutsättningar att nå målen för utbildningen i samtliga ämnen.

När det gäller elevernas kunskapsutveckling har skolan en ovillkorlig skyldighet att ge varje elev förutsättningar att nå kunskapsmålen för utbildningen i alla ämnen. Detta innebär att skolan behöver arbeta ytterligare för att förbättra elevernas kunskapsresultat.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Rektorn måste ta ett större ansvar för att utvärdera och ompröva de särskilda stödsatser som ges.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Skolan har fungerande rutiner för att upptäcka och ge eleverna särskilt stöd. Den särskilda undervisningsgruppens elever har särskilt stöd av olika slag. I samtal med rektorn kan Skolinspektionen dock konstatera att skolan saknar fungerande rutiner för att följa upp och analysera hur det särskilda stödet utformas och ompröva det därefter. Rektorn är medveten om detta.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Fokus på lärande

Bedömning:

Rektorn måste arbeta aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

Eleverna på Dalhems skola uppger att de har inflytande då det gäller det formella, såsom klass- och elevråd. Exempel som eleverna ger är bland annat inflytande över klassrumsregler och utemiljön. När Skolinspektionen samtalar med eleverna om deras inflytande över undervisningen och sitt eget lärande uppger de att detta varierar mellan lärarna. Klassrumsbesök och studier av elevernas loggböcker visar att det varierar mellan klasserna i vilken utsträckning eleverna har inflytande över utformningen av sin utbildning. Skolan har identifierat detta som ett utvecklingsområde.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Dalhems skola måste arbeta ytterligare för att relationerna mellan eleverna ska bygga på respekt och ömsesidigt förtroende.

Författningsstöd:

1 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper

Motivering:

Skolan arbetar aktivt med att förankra värdegrunden hos alla elever genom olika aktiviteter såsom ex fadderverksamhet och kamratstödjare. Eleverna säger sig väl känna till innehållet i skolans plan mot kränkande behandling. De säger också att lärarna tar tag i kränkningarna och man diskuterar händelserna direkt. Trots att skolan har ett aktivt värdegrundsarbete säger eleverna i samtal med skolinspektionen *"att alla blir retade och ibland kallade för att vara dumma i huvudet och liknande"*. Skolan måste göra ytterligare ansträngningar för att kränkningar mellan eleverna ska upphöra.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Rektorn måste se till att planen mot kränkande behandling i den del som avser Mattisskolan uppfyller författningskraven.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § 1985 års skollag

2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Motivering:

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan, vilken även fungerar som plan mot kränkande behandling. I den del som avser Mattiasskolan bygger planen inte på någon aktuell kartläggning av förhållandena på skolan. Detta gör att verksamhetens specifika förutsättningar och därtill kopplade åtgärder inte syns i planen. Det framgår inte hur planen ska följas upp och utvärderas. Det framgår inte heller hur eleverna ska medverka vid upprättandet av planen. Skolan är medveten om dessa brister och har påbörjat ett arbete med att förbättra planen.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans arbete med åtgärdsprogram måste vidareutvecklas så att de uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. Elevers behov framgår inte alltid tydligt. Åtgärder som föreslås är sällan tillräckligt konkreta och inte heller relaterade till läroplanen och kursplanerna. Det framgår inte alltid vilka åtgärder skolan och läraren ska genomföra för att eleven ska få det särskilda

stöd den har rätt till. Slutligen framgår det inte hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Inför det fortsatta arbetet med att vidareutveckla åtgärdsprogrammen är det viktigt att rektorn tar ansvar för att en utredning alltid ligger till grund för upprättandet av åtgärdsprogram. Även en utredning av lärmiljön bör finnas med.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Bedömning och betyg

Bedömning:

Rektor måste vidta åtgärder så att de skriftliga bedömningarna av elevernas kunskapsutveckling på ett tydligt sätt anger vilka mål eleven nått i de olika ämnena.

Författningsstöd:

7 kap. 9 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de skriftliga bedömningar som Skolinspektionen tagit del av framgår inte elevens kunskapsutveckling på ett tydligt sätt. Bedömningarna fokuserar mer på de moment som eleven inte gjort eller mål som inte uppnåtts. Vidare framkommer att de skriftliga bedömningarna felaktigt benämns som skriftliga omdömen.

Tillsynsprotokoll för Endre skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

☐

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

☐

Lärarnas bedömning och utvärdering

☐

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

☒

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

☐

Tillit till elevens förmåga

☐

Trygghet och studiero

☐

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

☐

Undervisningstid och val

☐

Särskilt stöd

☒

Studie- och yrkesvägledning

☐

Avgifter

☐

Rektorns beslutsfattande

☐

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Rektors ansvar för utvärdering och uppföljning

Bedömning:

Rektorn måste ta ett större ansvar för att utvärdera och ompröva de särskilda stödinsatser som ges.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Skolan har fungerande rutiner för att upptäcka och ge eleverna särskilt stöd. I samtal med rektorn kan Skolinspektionen dock konstatera att skolan saknar fungerande rutiner för att följa upp och analysera hur det särskilda stödet utformas och omprövas. Rektorn är medveten om detta.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolans arbete med åtgärdsprogram måste vidareutvecklas så att de uppfyller grundskoleförordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § tredje och fjärde stycket grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av uppfyller inte förordningens krav. Elevens behov framgår inte alltid tydligt. Åtgärder som skolan föreslår är sällan tillräckligt konkreta och inte heller relaterade till läroplanen och kursplanerna. Det framgår inte alltid vilka åtgärder skolan och läraren ska genomföra för att eleven ska få det särskilda stöd den har rätt till. Slutligen framgår det inte hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Inför det fortsatta arbetet med att vidareutveckla åtgärdsprogrammen är det viktigt att rektorn tar ansvar för att en utredning alltid ligger till grund för upprättandet av åtgärdsprogram. Även en utredning av lärmiljön bör finnas med.